

פקחים צעירים

גן לאומי חמת טבריה העתיקה

ברוכים הבאים!

החוברת של

ילדים שלום

שמי ארצי ואני יעל שאוהב לטייל ברחבי ישראל.
הצטרפו אליי להרפתקה בחמת טבריה העתיקה:
כאן, סמוך לחופי הכנרת הקסומים,
נובעים מבטן האדמה מעיינות חמים,
שכבר בימי קדם נודעו בסגולות המרפא המיוחדות שלהם.

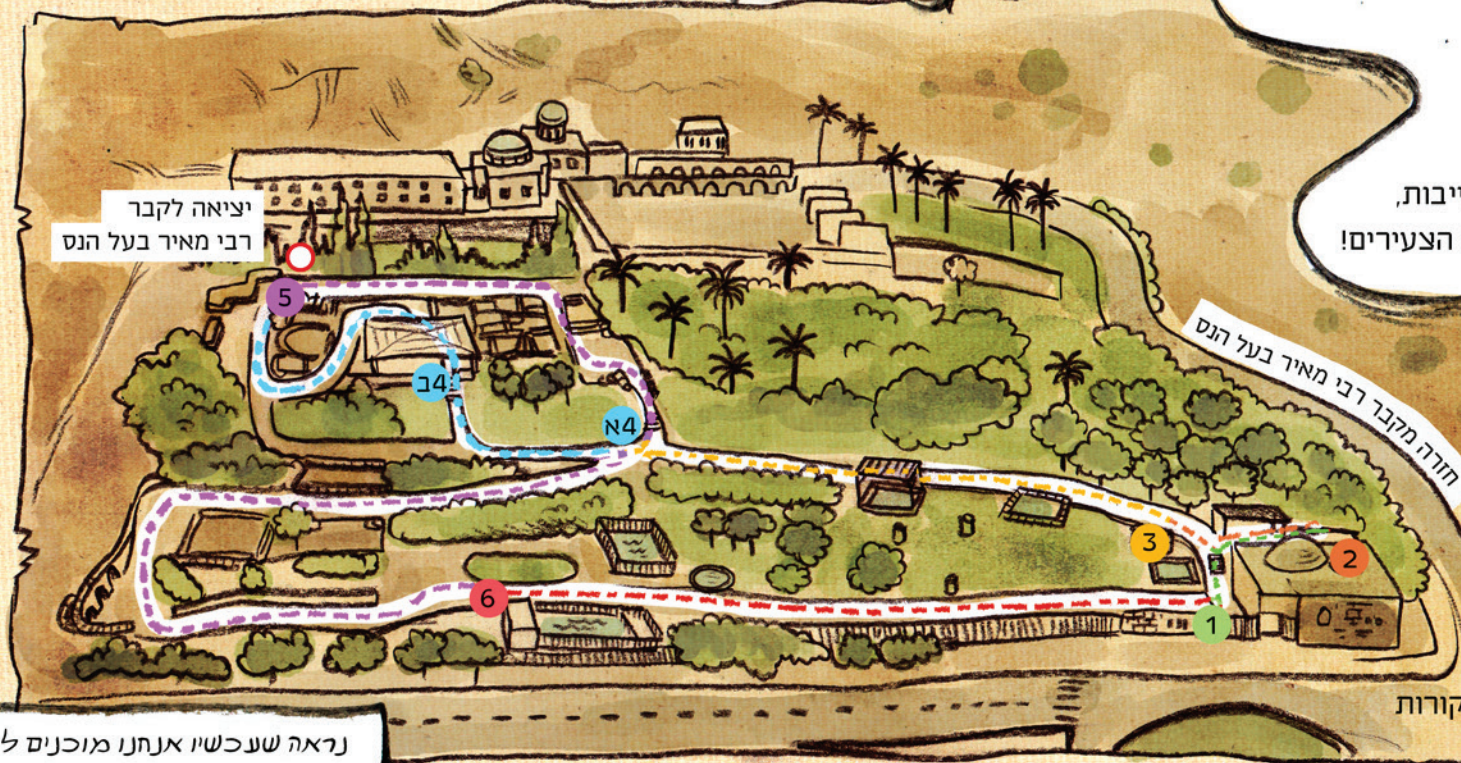
לצד המעיינות נוסדה עיירה קטנה אחת,
ושמה (בטח כבר ניחשתם...) "חמת!"
חמת הייתה קטנה, אבל שוקקת חיים,
כי מכל קצות הארץ הגיעו אליה מבקרים,
שבאו לטבול במי המעיינות כדי להבריא.
במהלך הטיול שלנו תוכלו גם אתם לשכשך בהם.

אז אחת ושתיים נרים רגליים
נתבונן, נחקור, נטייל באהבה.
ונקפיד לשמור על הסביבה.
בסוף הטיול התייצבו לטקס התחייבות,
קבלו את התג, והצטרפו לפקחים הצעירים!
שלכם באהבה,
ארצי

1. מבואה
2. חמאם סולימאן
3. מעיינות ובריכות
4. דגם בית הכנסת
4. רצפת בית הכנסת
5. שער העיר
6. בריכות אגירה ומתקן מקורות

חוק הגנים הלאומיים ושמורות הטבע
מגן על מקומות בעלי חשיבות היסטורית,
ארכיאולוגית, אדריכלית, טבעית או נופית.
בגן לאומי אסור למשל לבנות,
לסלול כבישים, לסחור בעתיקות שנמצאו בו
או לפגוע בהן.

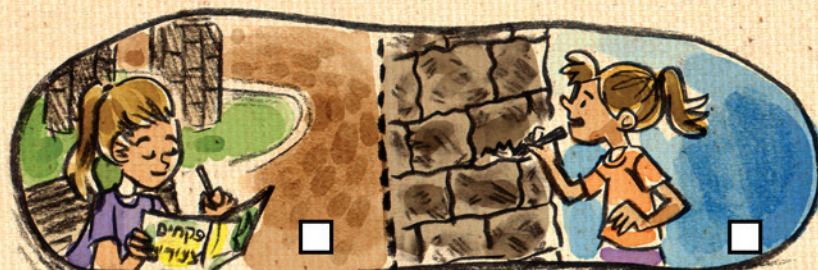

יציאה לקבר
רבי מאיר בעל הנס

חדר מקבר רבי מאיר בעל הנס

משימה 1 - רגע לפני שיוצאים לדרך...

העיר העתיקה חמת טבריה היא היום גן לאומי. הגן הלאומי וחוקיו מגינים על אוצרות העבר שלא יאבדו לעד.
גם אתם יכולים לעזור לנו אם רק תשמרו על כמה כללים פשוטים וחשובים. לפניכם **זוגות של תמונות**:
תמונה אחת מתארת התנהגות מוטעית, שפוגעת באוצרות העבר של חמת - **סמנו אותה ב-X**.
תמונה שנייה מסבירה כיצד יש לנהוג בשטח - **סמנו אותה ב-V**.

וואו מהמם! לקחתי!

נראה שעכשיו אנחנו מוכנים לצאת לדרך! המשימה הבאה מחכה לכם בחמאם סולימאן (מס' 2 במפה)

משימה 2 - מי מחמם את המים?

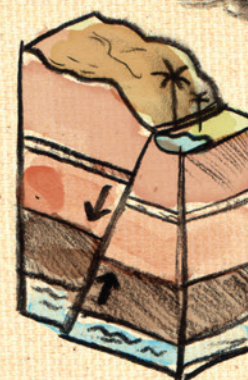
היכנסו לחמאם וטיילו בין חדריו. זהו אחד מבתי המרחץ שנבנו לאורך ההיסטוריה מעל מעיינות חמת טבריה. הוא נבנה לפני כ-250 שנה, בתקופה התורכית, ונקרא בערבית "חמאם סולימאן" ובעברית: "מרחצאות שלמה" (בהמשך בטח תבינו למה). מקור המים החמים עורר את סקרנותם של הרוחצים והם נתנו לו הסברים שונים (ולפעמים גם משונים). התאימו בין הציור להסבר המתאים לו:

רבי יוחנן בר נפחא
(בן המאה ה-3 לספירה)
חשב שהמעיינות נוצרו בימי המבול.

הוסיפו את ההסבר שלכם.
השתמשו בדמיונכם...

ישנם רבנים המאמינים
שהמעיינות החמים נבראו
במהלך בריאת העולם.

רבי יוסי (בן המאה ה-2 לספירה)
טען שמקור המים החמים בגיהנום.

ציירו ציור
המתאר את ההסבר שלכם

אגדה מוסלמית מספרת
שאת מי המעיינות מחממים **שדים**,
שנשלחו לבטן האדמה על ידי שלמה המלך.
שלמה החכם הפך את השדים לחירשים,
לכן הם לא שמעו על מותו
וממשיכים במלאכתם עד היום.

הגיאולוגים מסבירים שמקור המים **במי תהום**
בעומק של 2000 מ' מתחת לפני האדמה.
בעומקים אלו שכבת הסלע לוחטת ומחממת את המים.
מכיוון שחמת ממוקמת באזור של שבר עמוק בסלעים
של קרום כדור הארץ ("השבר הסורי-אפריקאי")
המים החמים פורצים מעל פני השטח.

מעשה שהיה כך היה:
רבי שמעון בר יוחאי ברח מהרומאים שרצו להורגו.
הוא התחבא במערה, שתה מי מעיין ואכל חרובים מן העץ.
כדי שבגדיו לא יתבלו נהג להסיר אותם וכיסה את גופו בחול.
כעבור 12 שנים, כשחלפה הסכנה, יצא ר' שמעון ממחבואו
וכל גופו פצוע. טבל בבית המרחץ בחמת טבריה והחלים.

למשימה הבאה צאו מבית המרחץ לרחבה (מס' 3 במפה).

משימה 3 - בלשים משתמשים בכל החושים

ברחבי חמת טבריה נובעים 17 מעיינות חמים. נצא לחקור אותם בעצמנו ולגלות את סוד קסמם. לשם כך עלינו להפעיל את כל החושים שלנו!

חפשו ברחבת הכניסה פתח של מעיין המכוסה סבכת ברזל. התכופפו והקשיבו היטב. **מה אתם שומעים?**

מי המעיינות זורמים בתעלות תת-קרקעיות ומועברים למרחצאות חמי טבריה המודרניים הממוקמים מעבר לכביש.

בשטח המדשאה פזורים עמודי אבן. אלו ארובות. **נסו לראות מה יוצא מהן? נסו לשים יד מעל פתח של ארובה. מה אתם מרגישים?**

מעל לתעלות התת-קרקעיות נבנו ארובות, דרכן משתחרר לחץ אדי המים החמים. ממש כמו בקומקום...

לאורך השביל שלוש בריכות המתמלאות במי המעיינות. **טבלו את היד בכל אחת מהבריכות. באיזו בריכה המים הכי נעימים לכם?**

טמפרטורת מי המעיינות בנביעתם 62 מעלות. במעבר מבריכה אחת לשנייה המים מצטננים.

טעמו טיפה מן המים על קצה הלשון. איזה טעם יש להם?

מי המעיינות מכילים מלחים בריכוז גבוה, פי 600 מהמותר במי השתייה שלנו! המים עשירים במלחים ומינרלים: נתרן, סידן, אשלגן, ברומיד וגופרה.

הריחו את המים. הריח מוכר לכם?

המים מקבלים ריח חריף מהגופרה. כשריכוז הגופרה גבוה, הריח מזכיר ביצים סרוחות...

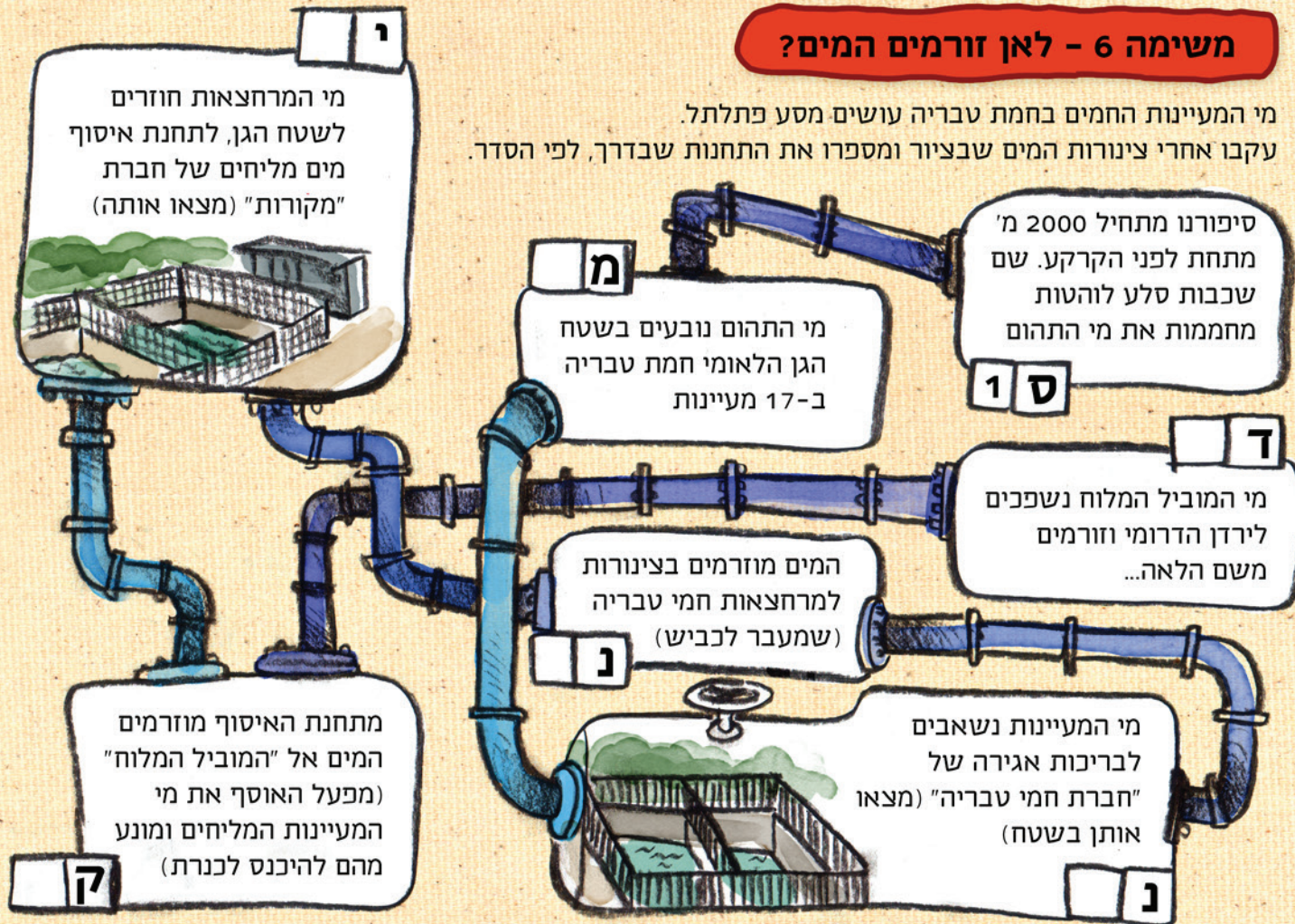
מי המעיינות של חמת טבריה מפורסמים בסגולתם לרפא בעיות עיכול, כאבי מפרקים, מחלות עור ואפילו נשים עקרות. אפשר גם לבוא כדי לטפח את הגוף, או פשוט כדי ליהנות!

המשימה הבאה מחכה לכם ליד דגם בית הכנסת (מס' 4 א במפה)

משימה 6 - לאן זורמים המים?

מי המעיינות החמים בחמת טבריה עושים מסע פתלתל. עקבו אחרי צינורות המים שבציור ומספרו את התחנות שבדרך, לפי הסדר.

כתבו את האותיות לפי סדר התחנות, ותופתעו לגלות שלפני כ-1500 שנה המציאו בטבריה את

בהם אנחנו משתמשים עד היום! **י י ה ו 7 6 5 4 3 2 1**

באותם ימים חדלו היהודים לדבר בשפה העברית ועלה החשש שעם הזמן ישכחו כיצד להגות את המילים ולא יוכלו לקרוא בתורה...

כל הכבוד! כעת אתם ראויים לטקס ההתחייבות, בו תהיו לפקחים צעירים!

התחייבות הפקחים הצעירים

אני פקח/ית צעיר/ה בישראל
אמשיך לצאת לטבע, לחקור ולטייל.
אספר למכרים ולחברים
על מה שלמדתי ועל "פקחים צעירים".

אני מתחייב/ת לשמור בכל מקום ואתר
על העתיקות המספרות על העבר.
להגן על הצומח והחי
ולשמור על סביבה נקייה גם עבור הבאים אחריי.

על החתום _____ תאריך _____

חתימת עורך הטקס _____

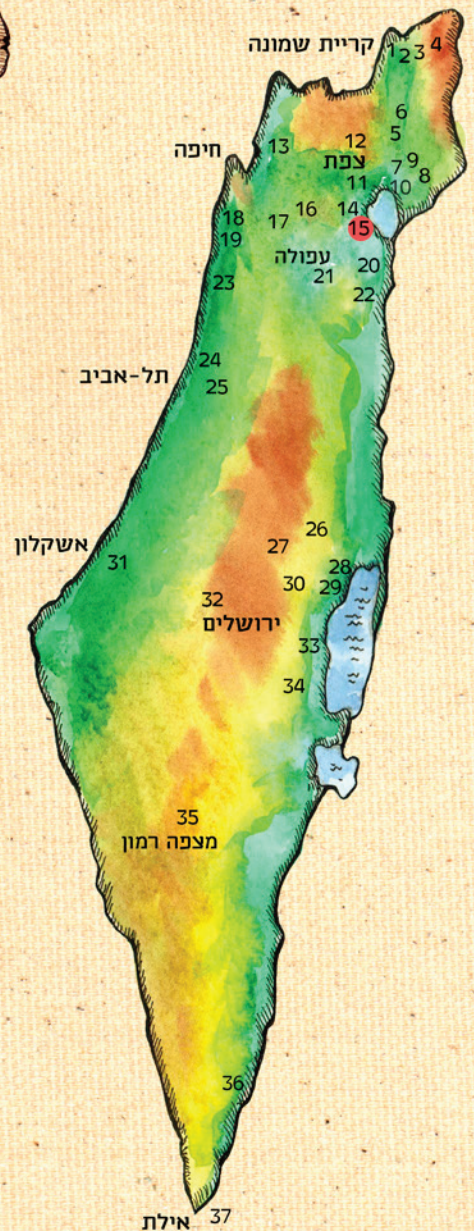
ניתן בגן לאומי חמת טבריה העתיקה

פקחים צעירים ברחבי הארץ

20. גן לאומי כוכב הירדן
21. גן לאומי מעיין חרוד
22. גן לאומי בית שאן
23. גן לאומי קיסריה
24. גן לאומי אפולוניה
25. גן לאומי ירקון
26. שמורת טבע נחל פרת
27. גן לאומי עין חמד
28. פארק (גן לאומי) קומראן
29. שמורת טבע עיינות צוקים
30. פארק (גן לאומי) הרודיון
31. גן לאומי אשקלון
32. גן לאומי בית גוברין
33. שמורת טבע עין גדי
34. גן לאומי מצדה
35. גן לאומי עבדת
36. שמורת טבע חי-בר יוטבתה
37. שמורת טבע חוף האלמוגים

1. שמורת טבע נחל עיון
2. שמורת טבע תל-דן
3. שמורת טבע נחל חרמון (הבניאס)
4. גן לאומי מבצר נמרוד
5. גן לאומי תל חצור
6. שמורת טבע החולה
7. שמורת טבע נחל משושים
8. שמורת טבע גמלא
9. שמורת טבע יהודיה
10. שמורת טבע מגרסה
11. גן לאומי כורזים
12. שמורת טבע נחל עמוד
13. גן לאומי מבצר יחיעם
14. גן לאומי ושמורת טבע ארבל
15. גן לאומי חמת טבריה העתיקה
16. גן לאומי ציפורי
17. גן לאומי בית שערים
18. שמורת טבע נחל מערות
19. שמורת טבע חוף דור הבונים

נתראה
בגנים הלאומיים
ובשמורות הטבע!

חברת פקח צעיר חמת טבריה

מחיר: 10.00 ש"ח

10000958

חפשו אותנו ב-

איור ועיצוב: ענבל שריד בר שקד

כתיבה: נעמה גולד